

KIRSAL ALANLARIN TASARIMI VE DÜZENLENMESİ

Harita Müh. Bölümü

TOPRAK VE ARAZİ SINIFLAMASI STANDARTLARI TEKNİK TALİMATI VE İLGİLİ MEVZUAT

O zamanki adıyla Tarım ve Köyişleri Bakanlığı (şimdi Tarım ve Orman Bakanlığı) Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (TÜGEM) nün 23.10.2008 tarih ve 5172-17363-77680 sayılı **“Toprak ve Arazi Sınıflaması Standartları Teknik Talimatı”** nın amacı toprak koruma ve arazi kullanımına yönelik 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ve bu kanun gereği çıkarılan Uygulama Yönetmeliği uyarınca toprak ve arazi sınıflaması yapılmasının usul ve esaslarını düzenlemektir. Bu talimat hükümleri 5403 sayılı Kanun uygulamaları kapsamında, toprak ve arazi varlığının belirlenmesi, sınıflandırılması, etüt, analiz ve sınıflama ile ilgili standart oluşturulması konularını kapsamaktadır.

-Tarım Arazileri Sınıflaması

Tarım arazilerinin tarımsal üretimde doğru kullanımının sağlanması ve giderek artan miktarlarda başka kullanımlara aktarılmasını önlemek için tarım arazilerinin tarımsal kullanımdaki önemine göre sınıflandırılması standartlara uygun yapılır. Bu sınıflama daha çok Arazi Kullanım Planlarının yapılması ve tarım arazilerinin amaç dışı kullanımının önlenmesi amacıyla geliştirilmiş olup, Kanunda yer alan arazi kullanım planlaması ve tarım arazilerinin amaç dışı kullanımının önlenmesi çalışmalarında bu sınıflama kullanılacaktır. Arazi sınıfları detaylı veya yarı detaylı etütler yapılarak belirlenir.

-Arazi Yetenek Sınıflaması

Arazi Kullanma Kabiliyet Sınıflaması da (AKK) denilen bu sınıflama çoğunlukla arazi kullanım planlarının yapılması çiftlik planlaması ve kullanımdan kaynaklanan erozyonun önlenmesi gibi alanlarda kullanılır. Bu sınıflamanın amacı, arazilerin toprak bozulması ve erozyonuna yol açmayacak şekilde en yoğun ve uygun tarımsal kullanımını sağlayacak tarımsal kullanım ve koruma önlemlerinin bir kombinasyonunu elde etmeye yarayan bütün verileri bir araya getirmektir. Kanunda yer alan arazi kullanım planlamalarının yapılmasında bu sınıflamadan da yararlanılabilir. Bu sınıflamada etüdün detayı ihtiyaçlara göre belirlenir.

TARIM ARAZİLERİNİN SINIFLAMASINDA KULLANILAN STANDARTLAR

1.Mutlak Tarım Arazileri (MT):

Bu araziler sulu veya kuru tarım yapıp yapılmadığına göre SMT veya KMT sembolleri ile gösterilir. Öncelikle arazide yapılan etütlerle tesirli toprak derinliği, arazinin genel eğimi ve üzerinde yetiştirilebilen bitkiler değerlendirilerek MT olup olmadığına karar verilir. Bunun için;

-Tesirli toprak derinliği en az 50 cm olan

-Arazinin genel eğimi yörede yıllık ortalama yağış miktarına göre;

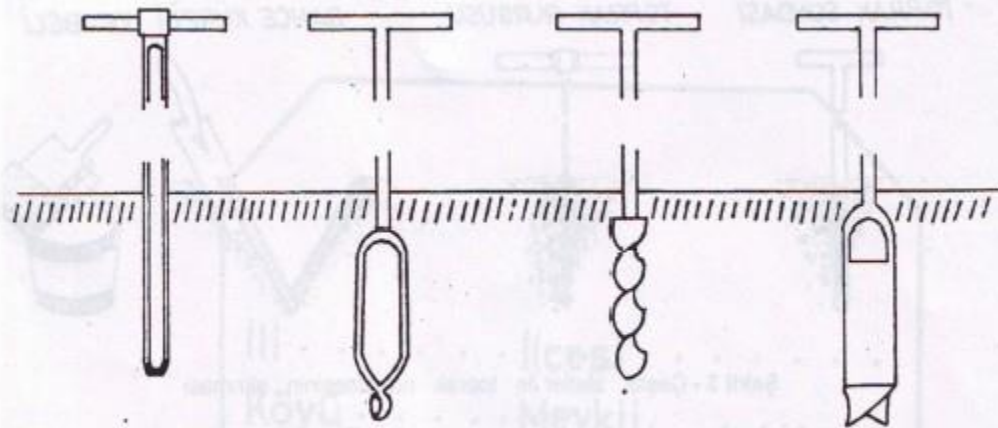
a) Yağış 640 mm den az ise en fazla % 3

b) Yağış 640 mm den fazla ise en fazla % 8 olan

-Yöreye adapte olmuş tarımı yapılan her tür bitkinin münavebeye girebildiği ve yöre ortalaması ve üzerinde ürün alınabilen araziler MT olarak belirlenir.

Arazide yapılan etütlerle yukarıda belirtilen arazi özellikleri tespit edildiğinde arazinin tarımsal nitelikleri hakkında yeterince kanaat oluşturulamıyor ve sınıfı hakkında karar verilemiyorsa; Mutlak tarım arazisi ile ilgili aşağıda yer alan bitkisel, hidrolojik, jeolojik, iklim ve topraklarla ilgili verileri tespit etmek için gerekli etüt ve analizler yapılarak veya yaptırılarak arazinin niteliklerinin belirlenmesine yönelik eksik bilgiler tamamlanır.

Bitki kök bölgesinde toprak sınırlamaları (tuzluluk, alkalilik, drenaj, taşlılık, sel basması, erozyon gibi) yok veya çok az olup üretime olumsuz etkileri olmaz. Toprak derinliği 50 cm den az olmayıp, su tutma kapasitesi yüksek, hava ve suyu geçirebilen ve geçirgenlik oranı en az 0,15 cm/saat en çok 50 cm/saat tır. Toprak pH'sı 4,5 ile 8,5 arasında, elektriki kondaktivitesi 4 mmhos/cm den az ve değişebilir sodyum yüzdesi (ESP) 15 den azdır. Arazi yüzeyinin en fazla % 10 kadarında çapı 7,5 cm den büyük olmayan taşlar bulunabilir. Taban suyu ve sel basma sorunu yok veya kültüvasyonu etkilemeyecek derecededir.

Toprak Sondası Açık Toprak Burgusu Türlü-buğuru Kovan Burgu

Toprak numunesi almada kullanılan değişik burğu tipleri

Çizelge . Toprak örneklerine ait bazı fiziksel ve kimyasal özellikler.

Parsel No	Kil, %	Silt, %	Kum, %	Bünye Sınıfı	OM, %	CaCO ₃ , %	EC, dS/m	pH (1:1)	TK %	Hİ cm/h
388	56.2	15.8	28.0	Kil	4.98	2.85	0.70	8.33	43.5	0.06
402	68.3	15.7	16.0	Kil	5.39	2.98	0.55	8.32	43.3	0.05
870	64.0	11.9	24.1	Kil	5.79	2.57	0.48	8.25	43.9	0.05
1120	60.3	19.6	20.1	Kil	5.96	3.25	0.85	8.35	43.4	0.09

OM: Organik madde, CaCO₃: Kireç, EC: Elektriksel iletkenlik, pH: Toprak reaksiyonu, TK: Tarla kapasitesi, Hİ: Hidrolik iletkenlik.

388, 402, 870 ve 1120 nolu parsellere ait toprak örneklerinin özellikleri incelendiğinde; kil bünyeli, organik maddece zengin (%4'den fazla), toprak reaksiyonu (pH) bakımından orta derecede alkali (8.00-8.50 arası), tuzsuz (EC<2 dS/m), az kireçli (CaCO₃ %2 - %4 arası), su geçirgenliklerinin (Hİ) çok yavaş (0.13 ile 0.50 cm/h arası) olduğu belirlenmiştir.

Mutlak tarım arazilerinde erozyon sorunu yok veya çok az olup, yüzde eğim ile aşınabilirlik faktörü (K) çarpımı ikiden küçük ($\% \text{ Eğim} \times K < 2$), iklim faktörü (C) ile rüzgar da toprak aşınabilirliği (I) çarpımı altmıştan küçüktür ($C \times I < 60$). Bu arazilerde klasik tarım metotları ile yöreye adapte olmuş tarımı yapılan bitkilerden uzun yıllar yöre ortalamasında ürün alınabilir. Toprak derinliği 50 cm den az, eğim ve kök bölgesiyle ilgili sınırlamaları yukarıda belirtilen değerlerden daha fazla olan, ancak Mutlak Tarım Arazileri ile tarımsal faaliyetin yürütülmesi için bir bütünlük sağlayan lokal yerlerde mutlak tarım arazisi olarak kabul edilir.

2.Özel Ürün Araziler (OT):

Bu araziler tarımsal üretim için mutlak tarım arazilerinden daha fazla toprak (tuzluluk, taşlılık, drenaj...vb.) ve topoğrafik (bakı, meyil) sınırlamalara sahiptir. Yöreye adapte olmuş her tür bitkiye münavebede yer verilemez. Sadece arazide bulunan sınırlamalara uyum sağlayan ve/veya münavebeye alındığında arazi bozulmasına neden olmayan bitkilerin tarımı yapılabilir. Özel ürün arazilerinde sulu tarım yapılmadığı zaman ekonomik üretim yapılması çoğunlukla mümkün değildir. (Bitkilerin tuzluluk, alkalilik ve bora dayanıklılığını gösteren tablolar ile detaylı toprak ve arazi bilgileri EK 7 da yer almaktadır)

Özel ürün arazileri belirlenirken şu kriterler esas alınır:

2.1. Arazi eğimi ve toprak derinliğine göre mutlak tarım arazisi özelliklerini taşıyor olsa bile tuzluluk, alkalilik, drenaj bozukluğu, taşlılık gibi sorunlar nedeniyle her türlü bitkilerin yetiştirilemediği sadece bu şartlara dayanıklı özel ürünlerin ekonomik olarak tarımının yapıldığı araziler (örneğin tuza dayanıklı bitkilerden çeltik, şeker pancarı, pamuk gibi) özel ürün arazisi olarak kabul edilecektir.

- 2.2.** Eğim yönünden mutlak tarım arazisi özelliklerini taşımıyor (eğim % 18 den az olması kaydı ile), ancak toprak derinliği 50 cm den fazla ise, özel amenajman tedbirleri alınarak (seki, şeritsel ekim, ileri sürüm teknikleri) yörede yetiştirilen ekonomik değeri yüksek herhangi bir bitkinin tarımının yapılmasına uygun ve uzun süre yöre ortalamasında ürün alınıyor ise, bu arazide özel ürün arazisi olarak sınıflandırılır. Bu şartları sağlamıyorsa marjinal tarım arazisi olarak kabul edilir.
- 2.3.** Eğimi mutlak tarım arazilerine uygun olup da derinliği 50 cm den az ise, yörede yetiştirilen ekonomik değeri yüksek herhangi bir bitkinin tarımının yapılmasına uygun ve uzun süre yöre ortalamasında ürün alınıyor ise, bu arazide özel ürün arazisi olarak sınıflandırılır. Bu şartları sağlamıyorsa marjinal tarım arazisi olarak kabul edilir.
- 2.4.** Sınıflamaya konu tarım arazisi, hem eğim hem de derinlik yönünden mutlak tarım arazisi özelliklerini taşımıyor ve buna rağmen uzun süre yöre ortalamasında ürün alınan yöreye mahsus herhangi bir bitkinin tarımı ekonomik olarak yapılıyorsa özel ürün arazisi, yapılmıyorsa marjinal tarım arazisi olarak kabul edilir.

Yapılacak etütlerde, yöreye düşen yıllık yağış miktarına bağlı olarak eğiminin en fazla %12 veya % 18 olması hallerinde, yukarıda belirtilen toprak derinliği kriterleri ve yapılan üretimin ekonomik ve uzun süre yöre ortalamasında ürün alınıp alınmadığına bakılarak karar verilir.

Su ürünleri yetiştiriciliği yapılan göl, gölet, havuz, dere ve akar sularda özel ürün arazileri olarak kabul edilir ve OT' sembollerinin sonuna S harfi getirilerek ifade edilir (OTS).

3. Dikili Tarım Arazileri (DT):

Özel ekolojik şartlarda çok yıllık ağaç, ağaççık ve çalı formunda bitkilerin dikili olduğu tarım arazileridir. Tür ve cinsi dikkate alınarak yöre için ekonomik olacak sayıda ağaç, ağaççık veya çalı formundaki bitkilerin bulunduğu araziler, il müdürlükleri tarafından değerlendirilerek dikili tarım arazisi olup olmadığına karar verilir. Tapu kayıtlarında dikili alan olarak görülen yerler cins değişikliği yapılmadıkça ve dekarında en az aşağıda cinsi ve sayısı yazılı ağaç, fidan veya kök bulunan yerler (20.05.1984 tarih ve 18406 sayılı R.G' de yayınlanmıştır) dikili alan olarak kabul edilir.

Toprak ve topoğrafik özellikleri ve iklim, dikimi yapılan bitkinin ekonomik olarak tarımının yapılmasını etkiler. Arazi kullanım şeklinin dikili tarım alanı (bağ, çay, fındık, meyvelik...vb.) olması halinde verim durumu, ekonomik üretim yapılıp yapılmadığı, yapılmıyorsa nedenleri (arazi bozulması, verimlilik yaşı, sayısı, uygulanan tarım şekli ...vb.), halen ekonomik verim alınmasa bile gerekli bakım yapıldığında ekonomik verim alınıp alınamayacağı dikkate alınarak değerlendirilir. Ekonomik ömrü tamamlanmış ve yenilenebilir olmayan dikili yerler dikili alan kabul edilmez, diğer arazi özelliklerine bakılarak sınıfı belirlenir.

Ülkemizde bölgeler itibariyle çeşitli ekolojik şartlar altında dikili bulunan araziler mevcuttur. Bunlar ürün çeşidine göre şu sembollerle ifade edilir:

DTF: Fındık, DTÇ: Çay, DTZ: Zeytin, DTB: Bağ, DTK: Kestane, DTN: Narenciye, DTG: Gül, DTA: Antep fıstığı, DTM: Dikili sert veya yumuşak çekirdekli meyveler. (Elma, armut, vişne, kiraz, dut, ceviz, kayısı..vb.)

3. Dikili Tarım Arazileri (DT):

Özel ekolojik şartlarda çok yıllık ağaç, ağaççık ve çalı formunda bitkilerin dikili olduğu tarım arazileridir. Tür ve cinsi dikkate alınarak yöre için ekonomik olacak sayıda ağaç, ağaççık veya çalı formundaki bitkilerin bulunduğu araziler, il müdürlükleri tarafından değerlendirilerek dikili tarım arazisi olup olmadığına karar verilir. Tapu kayıtlarında dikili alan olarak görülen yerler cins değişikliği yapılmadıkça ve dekarında en az aşağıda cinsi ve sayısı yazılı ağaç, fidan veya kök bulunan yerler (20.05.1984 tarih ve 18406 sayılı R.G’ de yayınlanmıştır) dikili alan olarak kabul edilir.

<i>Cinsi</i>	<i>Sayısı</i>
Zeytin	8 Ağaç
Antep Fıstığı	8 Ağaç
Kestane	5 Ağaç
Harnup	10 Ağaç
İncir	6 Ağaç
Armut	10 Ağaç
Elma	10 Ağaç
Trabzon Hurması	10 Ağaç
Badem	15 Ağaç
Kiraz	15 Ağaç
Ayva, Nar	20 Ağaç
Erik, Kayısı, Zerdali	15 Ağaç
Muşmula, Malta Eriği	25 Ağaç
Şeftali, Vişne	20 Ağaç
Muz	30 Ağaç

Ceviz, Dut	5 Ağaç
Üvez, Hunnap, Kızılcık	15 Ağaç
Limon, Portakal, Greyfurt, Turunç	15 Ağaç
Mandalina	20 Ağaç
Avokado	10 Ağaç
Fındık	40 Ocak
Gül	200 Kök
Çay	800 Fidan
Bağ	100 Omca

4. Marjinal Tarım Arazileri (TA):

Mutlak tarım arazileri, Özel Ürün Arazileri ve Dikili Tarım Arazileri dışında yerel önemi veya yerel ihtiyaçlar nedeniyle tarıma açılmış arazilerdir. Bu arazilerin toprak ve topoğrafik sınırlamaları fazla olup tarımsal üretim potansiyeli düşüktür. Arazi eğimi yağışın 640 mm'nin altında olduğu yerlerde % 12 den, 640 mm veya üzerinde olduğu yerlerde ise % 18 den fazla olup, toprak derinliği 50 cm den azdır. Yetiştirilen bitkilerden elde edilen verim genellikle yöre ortalamasının altındadır. Bu araziler klasik sulama metotları ile sulamaya uygun olmayıp kontrollü ileri sulama teknikleri kullanılarak sulu tarım yapılabilir.

Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri ve dikili tarım arazileri içerisinde tarımsal bütünlüğü olan lokal marjinal araziler, tarımsal bütünlüğün bozulmaması için yaygın olan önemli tarım arazisi olarak kabul edilir. Tarım dışı kullanım izinlerinde bu araziler için hazırlanan toprak koruma projesi ile tarımsal bütünlüğe olan olumsuz etki kaldırılıyorsa izin verilir yoksa verilmez.

Özellikleri itibariyle tarımsal bütünlüğü olmadığı için ekonomik olarak tarımsal üretim yapılamayan ve/veya tarım dışı kullanılan araziler içerisinde kalmış; 2 hektardan az mutlak tarım arazisi veya özel ürün arazisi, 0,5 hektardan az dikili tarım arazileri ve 0,3 hektardan az örtü altı tarım arazisi önemli tarım arazisi olarak kabul edilmez. Tarım dışı kullanım izinlerinde yerel önemi gözetilerek marjinal alan gibi değerlendirilebilir.

5. Örtü Altı Tarımı Arazileri veya Seralar (SA):

Üretim ortamını kontrol altına almak için cam, naylon ve benzeri malzeme kullanılarak oluşturulan örtüler altında ileri tarım teknikleri kullanılarak yapılan tarım şeklidir. Örtü altı tarımında yukarıda belirtilen her sınıf arazi kullanılabilir. Arazi geliştirme ve örtü altı yapıları önemli olup arazi kullanımını sınırlayan faktörler suni olarak azaltıldığı için doğal arazi sınırlamalarının önemi azdır. Sabit örtü altı yapıları bulunan araziler ülke tarımı için önemli alan olarak kabul edilir, mutlak tarım arazisi kategorisinde değerlendirilir. Bu yapıların ekonomik ömrünü tamamlaması ve yenilenememesi halinde diğer arazi özelliklerine bakılarak arazinin sınıfı belirlenir.

Tarım arazileri önem sınıflamasında arazilerin kuru veya sulu tarım arazisi olduğunu belirtmek için sembollerin başına (S) veya (K) harfi getirilerek belirtilir. (Örnek: SMT, KMT, SOT, KOT, SDT, KDT, STA, KTA)

Bakanlıkça Sorunlu Tarım Alanlarının Tespiti ve İyileştirilmesi Projesi (STATİP) ile tarım arazilerinin önem sınıflaması, mera, orman, yerleşim yerleri ve diğer arazilerin gösterildiği köyler, ilçeler ve iller esas alınarak 1/25000 ölçekli haritalar hazırlanmış ve arazi kullanımındaki değişikliklerin sürekli işlenebildiği manüel ve sayısal bir sistem oluşturulmuştur.

6. Diğer araziler:

Etüt yapılan yerlerde bulunan tarım dışı alanlar (Çıplak Kayalar ÇK, Daimi Karla Kaplı Alan DKK, Irmak Yatakları İY, Sahil Kumulları SK, Sazlık Bataklıklar SB, Yerleşim Alanları Y), Mera Kanunu kapsamındaki meralar (M) ve çayırlar (Ç), Ormanlar (O), bitkisel üretim için toprağı bulunmayan hali arazilerin (H) sembolleri haritaya işlenir ve raporda arazi hakkında kısa bilgi verilir ve varsa ilgili olduğu kanun belirtilir.

ARAZİ KULLANIM KABİLİYET SINIFLARI (AKK)

Araziler kullanma kabiliyetine göre, üzerinde erozyona sebep olunmadan en iyi, en kolay ve en ekonomik bir şekilde tarım yapılabilen birinci sınıf ile, hiç bir tarıma elverişli olmayan, çayır veya ormanlık olarak dahi kullanılamayan, ancak doğal hayata ortam teşkil edebilen veya insanlar tarafından dinlenme yerleri ve milli park olarak kullanılabilen sekizinci sınıf arasında yer alırlar. Aşağıda bu sınıflara ait genel tanımlar verilmiştir.

Arazi Yetenek Sınıfı	Kullanım Biçimi
I. Sınıf Araziler	Tarımsal üretimde (en iyi)
II. Sınıf Araziler	Tarımsal üretimde (iyi-orta)
III. Sınıf Araziler	Tarımsal üretimde (orta)
IV. Sınıf Araziler	Tarımsal üretimde (yetersiz)
V. Sınıf Araziler	Özel sınıf
VI. Sınıf Araziler	Orman, çayır, mera, fundalık
VII. Sınıf Araziler	Orman, çayır, mera, fundalık
VIII. Sınıf Araziler	Şehir, sanayi, turizm ve diğer

ARAZİ KULLANIM KABİLİYET SINIFLARI (AKK)

- I. Sınıf Arazi:** Birinci sınıf arazi; alışılmış ziraat metotları uygulanabilen düz veya düze yakın, derin, verimli ve kolayca işlenebilen toprakları ihtiva eden arazidir. Bu sınıf arazide pek az su ve rüzgar erozyonu olabilir. Topraklar iyi drenaja sahiptirler, su taşkın zararlarına maruz değildirler. Çapa bitkileri ve diğer entansif yetiştirilen ürünlere uygundur. Yağışların az olduğu yerlerde sulanan birinci sınıf araziler % 1 den az meyilli, derin, tınlı yapılı, iyi su tutma kapasitesi olan, orta derecede geçirgen topraklara sahip arazilerdir.
- II. Sınıf Arazi:** İkinci sınıf arazi ancak bazı özel tedbirler alınmak suretiyle kolayca işlenebilen iyi bir arazidir. Bunun birinci sınıf araziden farkları, hafif meyillilik, orta derecede erozyona maruz kalmak, orta derecede kalın toprağa sahip olmak, ara sıra orta derecede taşkınlara uğramak ve kolayca izole edilebilecek orta derecede ıslaklık ihtiva etmek gibi sınırlayıcı faktörlerden bir veya bir kaç olabilir.
- III. Sınıf Arazi:** Üçüncü sınıf arazi, üzerinde iyi bir bitki münavebesi kullanılmak ve uygun ziraat metotları tatbik edilmek suretiyle fazla gelir getiren çapa bitkileri için orta derecede iyi bir arazidir. Orta derecede meyillilik, erozyona fazla hassasiyet, fazla ıslaklık, yüzlek toprak, taban taşının varlığı, fazla kumluluk veya çakıllılık, düşük su tutma kapasitesi ve az verimlilik bu sınıf araziye ait olan özelliklerdir.
- IV. Sınıf Arazi:** Dördüncü sınıf arazi, özellikle devamlı olarak çayıra tahsis edilmeye müsait arazi sınıfıdır. Ara sıra tarla bitkileri de yetiştirilebilir. Fazla meyil, erozyon, kötü toprak karakterleri ve iklim bu sınıf topraklar üzerinde yapılacak ziraatı sınırlayıcı faktörlerdir. Kötü drenaja sahip az meyilli topraklar da dördüncü sınıfa ithal edilirler. Bunlar erozyona maruz kalmazlar, fakat ilkbaharda birdenbire kuruduklarından ve verimlilikleri de pek az olduğundan birçok ürünlerin yetiştirilmesine uygun değildirler. Yarı-arid bölgelerde dördüncü sınıf araziler üzerinde baklagilleri ihtiva eden münavebe sistemlerinin uygulanması genellikle iklim dolayısıyla mümkün olmamaktadır.

V. Sınıf Arazi:

Beşinci sınıf arazi kültür bitkileri yetiştirmeye müsait olmadığından çayır ve orman gibi uzun ömürlü bitkilere tahsis edilir. Kültivasyona, taşlılık ve ıslaklık gibi bir veya birkaç faktör mani olur. Arazi düz veya düze yakındır. Fazla miktarda su ve rüzgar Erozyonuna maruz değildir. Otlatma ve ağaç kesimi iyi bir toprak örtüsünün devamlı muhafazası şartıyla yapılır.

VI. Sınıf Arazi

Altıncı sınıf arazi, ormanlık veya çayır olarak kullanılmada dahi orta derecede tedbirler alınmasını icap ettiren arazidir. Fazla meyillidir ve şiddetli erozyona maruz kalır. Yüzlektir, ıslak veya çok kurudur veya başka sebeplerden dolayı kültivasyona müsait değildir.

VII. Sınıf Arazi

Yedinci sınıf arazi, çok meyilli, erozyona fazla uğramış, taşlı ve arızalı olup, yüzlek, kuru, **bataklık veya diğer bazı elverişsiz toprakları ihtiva eder. Çok fazla ihtimam gösterilmek şartıyla çayır veya orman olarak kullanılabilir.** Üzerindeki bitki örtüsü azalırsa erozyon çok şiddetlenir.

VIII. Sınıf Arazi:

Sekizinci sınıf arazi, kültivasyona ve çayır veya ormanlık olarak kullanılmaya mani özellikleri ihtiva eder. Bu tür araziler doğal hayata ortam teşkil ettikleri gibi, dinlenme yeri olarak da kullanılır veya akan sulara su toplama havzası olarak muhafaza edilirler. Bunlar, bataklık, çöl, çok derin oyuntuları ihtiva eden arazilerle, yüksek dağlık, fazla arızalı, taşlı arazileri kapsar.

Arazi Yetenek Sınıfı	Hektar	%
I. Sınıf Araziler (sorunu yok veya çok az) (Her türlü tarıma elverişli)	5 012 537	6.5
II. Sınıf Araziler (bazı sorunlara sahip) (İşlemeli tarıma orta elverişli)	6 758 702	8.8
III. Sınıf Araziler (ciddi sorunlara sahip) (İşlemeli tarıma sınırlı elverişli)	7 574 330	9.7
IV. Sınıf Araziler (çok ciddi sorunlara sahip) (Özel önlemle özel ürünler)	7 201 016	9.5
Tarım Arazisi Toplamı	26 546 585	34.6
V. Sınıf Araziler (İşlenmeyen yaş veya kaya çıkışlı düz arazi)	165 547	0.2
VI. Sınıf Araziler (Genellikle dik eğimli) (İyi mera iyi orman)	10 238 533	13.3
VII. Sınıf Araziler (Genellikle çok dik eğimli) (Bozuk mera bozuk orman)	36 288 553	47.4
Orman, Çayır, Mera Arazisi Toplamı	46 692 633	60.09
VIII. Sınıf Araziler (Tarıma elverişsiz arazi)	3 455 513	4.6
Toplam Arazi Varlığı	76 694 731	100.0